www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئەۋلاد گۇرۇپپىسى

غىياسىددىن

مىرئاتى شەرئ

نەشرگە تەييارلىغۇچى: بارات تۇرسۇنباقى

ئەلفازى كۇفرۇ مىئيارىنى ۋە يەنە ھۇكمىنى بەيانىدەدۇر

كىشى بىلسەكىم بىر سۆزى كۇفردۇر،
ئانى قەسد ئىلەن ئايتسە كافىر بولۇر.
ۋەيا بىلمەسە كۇفر ئەرمەغىنى،
ۋەلې قەسد بىرلە دەر ئەرمىش ئانى.
بۇ ھەم كۇفردۇر خاتۇن ئولغاي ھەرام،
مۇسۇلمانغە جەھل ئۇزر ئەمەس ۋەسسالام.
ئەگەر بىلمەسە كۇفر ئولماغىنى،
يەنە قەسدسىز ناگەھ ئايدى ئانى.
ۋەيا بىلمەسە سۆزىنى مەئنىسىن،
دېدى: «شەرھ ئەمالىي»دە بارچەسىن.
كى بىلمەي بۇ ئەفئاللار قىلمىشى،
شەرئەتدە ھۇكمى نېچۇك بولمىشى.
بەيان ئەيلەدى «مەۋلەۋى شەمس»دىن،
يەنە كۆپ كىتابلاردە باردۇر يەقىن.
بەناگەھ خاتۇن ياكى ئەر بىر سۆزى،
دېدىلەر كۇفر ئېركەن ئۇ دەر سۆزى.
ھەرام بولدى فىلھال بىر ـ بىرىگە،
نىكاھ ئەيلەمەي ياتسە بولغاي گۇنەھ.
ۋەيا كىمكى قۇرئاننى مەخلۇق دەيۇر،
ۋەيا شەرئنى تەرك ھۇرمەت قىلۇر.
يەنە تا بۇ دەم ھەرنەكىم تائەتى،
قىلىپ فەرز يا ۋاجىبۇ سۇننەتى.
بولۇر جۇملە نابۇد ھىچۇ ھەبا،
ۋەلې لازىم ئولماس ئالارغە قەزا.
مەگەر ھەجگە لازىم قەزا ئەيلەمەك،
تامۇغدىن ئۆزىنى جۇدا ئەيلەمەك.
ئىبادەتنى نابۇد ھېچ ئايلاماق،
مۇڭا مۇجتەھىدلەر ئېتىپ ئىتتىفاق.
دېدىلەركى بەئزى گۇناھى كېتۇر،
ۋەلې فەتۋى ئولكىم گۇناھى تۇرۇر.
مۇسۇلمانغە لازىم ئېرۇر دائىما،
قىلىپ ئىھتىيات جۇملە سۇبھۇ مەسا.
كى ناگەھ قايۇ لەفزكىم كۇفر ئېرۇر،
ئانى ئاغزىغە ئالماسە بىزەرۇر.

* بېشى ئۆتكەنكى ساندا

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

ئەلفازى كۇفرلارنى بەيانىدۇر

بەيان ئەيلەيىن نەچچە ئەلفازنى،
كى كافىر بولۇر ھەركىم ئايتسە ئانى.
ئەگەر بىلمەسە ھەقنى زاتى نەدۇر،
ۋەيا بىلمەسەكىم سىفاتى نەدۇر.
ۋەيا بىلمەسە ئەنبىيا يا كىتاب،
مەلائىك قىيامەت، سىراتۇ ھىساب.
ۋەيا دېسە ئالەمنى ھەركىم قەدىم،
ئۆزى كافىرۇ جايى باردۇر جەھىم،
ۋەيا دېسە ئاسمانده باردۇر خۇدا،
ۋەلي يەردەسەن سەن ماڭا مۇتتەكا.
دېدى يا خۇدانى قولىدۇر ئۇزۇن،
ۋەيا دېدى ئېتىك سىتەمسەن بۇ كۇن.
خۇدا ساڭا ئەتسۇن سىتەم، ئەي فەلان،
بۇ مەجمۇئدۇر كۇفر بار كۆپ يامان.
«ئەجايىب مۇھىممات» دېدى بۇ كەلام،
ئېرۇر كۇفر مۇنداغ دېماغلىق ھەرام.
ۋايا دېدىكىم مىسلى چاكەر ھۇنەر،
ئېتىپ تۇئمە چۇن يەيدۇ مەن خاجەلەر.
مۇنى كۇفر دەر شەرھ تەييار ئارا،
بىلىپ رىزقنى ئىشلاماقدىن ھالا.
ۋەيا دېسەكىم تا فەلان بار ھەيات،
ماڭا يوق ئېرۇر غەم نە بولسۇن جىھات.
ۋەيا دېسە بىلگەي خۇداكىم سېنى،
ھەمىشە يۇرەر ئېتىپ يادىڭى.
دۇئا ۋەقتى ھەركىم بۇ پاڭلىغ دېسە،
دەرىغ تۇتمە رەھمەتنى بىزدىن خۇدا.
كىشى قىلسە قۇرئاننى تەھقىر ئەگەر،
بولۇر كافىر ئەلبەتتە، ئەي دوستلار.

چۇنانچە كىشى گۇل ئىزا ئەتكەنى،
ئەگەر ئوقۇسا كەللا بەلرانىنى.
بولۇر دېدى كافىر ھەقايىق ئارا،
قىلىپ نەقل ئانى نەھر فايىق ئارا.
ئەگەر خەمر ئىچەر ۋەقتى تاكىم زىنا،
دېسە تەسمىيەدىن دىن ئولغاي جۇدا.
ۋەيا فەدىيەغە قىلسە قۇرئان بەدەل،
مۇقىددە دېدى كۇفردۇر بۇ ئەمەل.
ئەگەر دېسە بولسا فەلانى، رەسۇل،
ئانى ھەرگىز ئەتمەس ئىددىممەن قەبۇل.
ۋەيا دېدى پارسىكى، پەيغەمبەرىم،
مۇرادىم بۇ پەيغەمبەرۇ رەھبەرىم.
ۋەيا ئەيب پەيغەمبەرى ئەيلەدى،
ۋەيا سۇننەتىغە رىزا بەرمەدى.
بۇ مەجمۇئدۇر كۇفر بىرەيبۇ زەن،
«ئەجايىب مۇھىممات» ئارا بۇ سۇخەن.
مەجۇسدىن كىتابى ئەگەر دېسە خەبەر،
دېدى «مەخزەن» ئىچرە بۇدۇر كۇفر دەر.
كىشى مەسئىلەنى ئەگەر نەقل ئېتۇر،
بىراۋ دېدى بۇ پارسى يا تۇركىدۇر.
بۇ سۆزنى ئەگەر دېسە تەھقىر ئۇچۇن،
دېدى «كەنىز»دە كۇفر ئېرۇر بۇ سۇخەن.
كىشى شەرئ ھۇكمىغە بەرمەس رىزا،
بولۇر كۇفر ئەلبەتتە، «مەخزەن» ئارا.
بىراۋ بىر گۇناھىنى قىلغان ئىدى،
ئانى بىر كىشىگە بەيان ئەيلەدى.
دېدى: ئەيلەدىم غەسب با زەربى شەتمى،
ۋەيا زۇلم ئەتدىم ۋەيا تەركى ھەتم.
ئېشىتكەن كىشى دېدى: خۇب ئەيلەدىڭ،
«قەنىيە»دە دېدى مۇنى كۇفر دەڭ.
ۋەيا بىر مۇغەننى غەنا ئەيلەدى،

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

ئېشىتكەن كىشى ئانى خۇبدۇر دېدى.
ئول ئادەم بۇ سۆز بىرلە كافىر بولۇر،
ۋەيا كۆردى فىئلى ھەرامنى ئەگەر.
ئانى دېدى خۇب ئۇشبۇ ھەم كۇفردۇر.
«ھەمادىيە» ئىچرە بۇ سۆزنى دەيۇر.
ۋەيا ئايتسە ھەم ئارزۇ كۇفرنى،
بۇلار كافىر ئەلھال مەردۇدنى.
ۋەيا ئايدى ھەركىمگە ئەتكىل نەماز،
ۋەيا رۇزە تۇت ھەقغە قىلغىل نىياز.
جەۋاب ئايدىكىم سەن ناماز رۇزەدىن
نېمە ھاسىل ئەتدىڭ، بەيان ئەيلەگىن.
بۇ سۆزدىن بولۇر كۇفر ئول بىخىرەد،
«ھەقايىق» ئارا بار بۇ سۆز باسەنەد.
ۋەيا كەلدى ماھى شەرىف، بىر كىشى
دېدىكىم: بۇ ماھى گىران كەلمىشى.
بۇ سۆزنى دېدى كۇفر «مەخزەن» ئارا،
ۋەيا دېدى ئەي كاشكىكىم زىنا.
ۋەيا زۇلم ئەيلەپ كىشى مالىنى،
ھەلال ئولسە دەپ ئارزۇ ئەيلەدى.
«ھەقايىق»دە دېدى بۇ ھەم كۇفر ئېرۇر،
ۋەيا كىمسە زەنبى سەغىرە قىلۇر.
ئاڭا بىر كىشى دېدى قىل تەۋبەسەن،
جەۋابىدە ئايدى نە ئەيلەپدۇمەن.
دېدى كافىر دەستۇر ئارا بۇ جەۋاب،
ۋەيا سەدقە ئەتسە ھەرامدىن سەۋاب.
تەمەئ ئەيلەمەك كۇفردۇر ھەم كىشى،
ئانى ئالسە بىلسە ھەرام ئەرمىشى.
دۇئا ئەيلەسە بەرگەن ئامىن دەيۇر،
دېدى «قەسس»دە ئىكىسى كۇفر بولۇر.
خىراجنى كىشى مۇلكى سۇلتان دېدى،
نە قايەدە ئول شەخس كۇفر دېدى.

ۋەيا شەھرى ئىسلامنى بىر پادشاھ،
تالانغا ئىبەرۇر خۇيۇلى سىپاھ.
ئانى غارەت ئەيلەپ ئالىپ مالىنى،
قويۇ تىۋەۋۇ زەررۇ ئەمۋالىنى.
ئالارنى ھەلال بىلماغى كۇفردۇر،
بۇ سۆز «ئەمدە» ئىچرە مۇقەررەر قىلۇر.
بەشەرتىكى بولسە ئالار بولسەلەر بىخەبەر،
ئالار باشىغە بارسەلەر بىخەبەر.
ئەگەر زۇلم تاپسە ئالاردىن يانا،
ئېتەر ئول جەمائەغە لەئنەت خۇدا.
ئالار مالىنى ئالماغىدۇر مۇباھ،
بۇ سۆزلەر «ئەجايىب»دە بائىئتىزاھ.
كىشى كىرسە گەر مەجلىسى فىسق ئارا،
كېلىڭ ئۇمرىمىز خۇش تۇتايلىق دېسە.
ۋەيا باشقە كافىر كۇلاھىن قۇيار،
ۋەيا بىلىغە زۇننار باغلاپ يۇرەر.
ۋەيا كۇلسە بىر كۇفر سۆزىغە كىشى،
بۇ مەجمۇئىدىن كۇفر ئارا كىرمىشى.
نىدا ئەتتى كافىر دېبان كىمسەنى،
جەۋابىدە لەببەيك دېدى ئانى.
دېدى شەمس مۇھەممەد ئەگەر لەھۇدىن،
كىشى لەززەت ئالسە بولۇر غەيردىن.
ۋەيا دېدىكىم سەن مۇسۇلمان ئەمەس،
بۇ ئايدى ئەمەسمەن بۇدۇر كۇفر بەس.
ۋەيا غەيب بىلگەي خۇدا ھەم رەسۇل،
دېسە كۇفر ئولغاي «خۇلاسە»دە بۇل.
كىشى فالبىن يا مۇنەججىم سۆزىن،
دېسە راست دەر كافىر ئەتتى ئۆزىن.
كىشى بىر خۇدادىن بۆلەككە يەمىن،
يېسە كافىر ئولغاي ئوشۇل غەيرى دىن.
دېدى بىر كىمە بولدۇ ھۆكمى خۇدا،

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

دېدى ئول خۇدا ھۆكمى بىلمەپ مانا،
بۇلار كۇفر ئول يا دېسە ئادەمى،
ئەگەر بۇتغە سەجدە قىلۇرمەن دەمى.
فەلانى بىلەن ئاشتى قىلماغۇم،
بۇ سۆزدىن بولۇر كافىرۇ دۇنۇ شۇم.
پەيەمبەرنى مۇيىنى مۇيەك دېسە،
بولۇر كافىر ئەلبەتتە ئول ۋەسۋەسە.
كىتابكىم ئاتى «ھەياتۇل ـ قۇلۇب»،
دېدى ئاندە بىر كىمسە يەكىم دېسە.
ھەرام يوق ئېرۇر نەردۇ شەترەنج ھەم،
بولۇر كافىر ئەلبەتتە بىبىشۇ كەم.
ۋەيا دېسە غەيرۇ نەبىنى ئەگەر،
بېرەر ئەنبىياغە بەرابەر بۇلار.
ئەقايىد ئارا دېدى بۇ كۇفردۇر،
مۇنى ھەر كىشى دېسە كافىر بولۇر.

ھىكايەت

ئېشىتتىمكى باردۇر بۇ ۋەقتى زەمان،
بىر ئىشانكى مەئۇەسى نۇرسوخ دېگەن.
ئۆزى ئامىيۇ سۇھبەتىدە دۇتار،
مۇغەننىلەر ئەكسەر كېلىبان چالار.
ئېشىتىپ ئوتۇرغاي دۇتار دائىما،
ۋەھالەنكى ئايدى رەسۇلى خۇدا:
ئېشىتسە كىشى لەھۇ ئاۋازىنى،
بولۇر ئاسۋۇ پۇر گۇناھۇ دەنى.
نەمازدە يەنە ھاي ھۇ ئەيلەمىش،
ئەگەر بولسە ئەقلۇ شۇئۇردىن بۇ ئىش.
قاباھەت بولۇر بىل فەسادى نەماز،
نەماز ۋەقتى ئەشكەستەلىكدۇر نىياز.
ئەگەر بىشۇئۇرلىك بىلەن بولسە بۇ،

بۇ ئەغمى ئېرۇر نۇقسى ئەيلەر ۋۇزۇ.
يەنە بىر كىشى ئادىلى كامىلى،
ئۆزى سەييىدى ئالىمى ئامىلى.
دېدى بىر يولى ئۇشبۇ شەيخى دەغەل،
بارىپ ئەردى نۇرسۇخ ساری بىر مەھەل.
ئوتۇرۇپ ئىدى گەردىدە ئاملار،
تاپىپ دىنلارى سۇھبەتىدە زەرەر.
دېدىكىم پەيەمبەر بەسى ئۆتتىلەر،
ئالار زۇبدەئى خەلقۇ خەيرۇل ـ بەشەر.
بۇ ئۇممەتدىن ئەر بەئزىنى رۇتبەسى،
نە بولغاي ئالاردىن بەلەند ئولغۇسى.
ۋەياكىم ئىكەۋى بەرابەر ئېسە،
بۇ سۆزلەرنى چۇن ئايدى ئول ۋەسۋەسە.
دىماغىم كۆيۇپ كەتتى ئايدىمكى ھا،
نېچۇك سۆزدۇ بولكىم «ئەقايىد» ئارا.
دېدى ھەزرەت سەئدى دۇنياۋۇ دىن،
كىمى دېسە بۇ سۆزنى كافىر دېگىن.
بۇ تەرز ئەيلەمەك ئىئتىقادى خەتا،
كېتەر دىنى ئايىن بولۇبان ھەبا.
دېدىلەر ماڭا بەئز ئەسھابىكىم،
ئېرۇر ھالى ھەم ئۇشبۇ سۆزدە مۇقىم.
ئىلاھا ئۆزۇڭ ساقلا بۇ قەۋمدىن،
ئېرۇر ئەكسەرى دۇشمەنى شەرئى دىن.
ئېرۇر شەيخ ئولكىم شەرىئەتنى ساق،
رىئايە قىلىپ، زەررە ئەتمەي خىلاف.
ئېتىپ جۇملە ئەئمالى بەر ۋەققى شەرئ،
تەرەددۇد قىلىپ خۇب ئىلىپ ئەسلۇ فەرئ.
ئالىپ ئوك قولىگە كەلام خۇدا،
چەپىگە ئالىپ سۇننەتى مۇستەفا.
شەرىئەتدىن ئەر تاشقارى زەررە ئىش،
قىلۇر بولسە شەيتانۇرۇر بۇ رەۋىش.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

بەزىنھاركى بەرمە سەن ئاڭا قولىڭ،
ئانىڭ قولى شەيتان قولىدۇر بىلىڭ.
كەرامات بابىدە تەفسىلىنى،
ئېتىمپ مەن رۇجۇئ ئەيلەبان تاب ئانى.

ھىكايەت

ۋەلىلەر ئارا زۇبدەسى بايەزىد،
ئېدى باغلىق ئىشلارغە ئاندىن كەلىد.
ئېشىتتى فەلان شەھر ئارا بىر ۋەلى،
چىقىپدۇر ئانى ھەر كىشى دەر ۋەلى.
كەرامات ھەر لەھزە زاھىر ئېتەر،
ئانى تاپسە ھەركىم خۇداغە يېتەر.
ئېتىمپ سۇھبەتىن ئارزۇ بايەزىد،
دېدىكىم بۇلاي نەچچە كۈن مۇستەفىد.
مۇشەققەت چېكىپ نەچچە كۈن يول يۈرۈپ،
يېتىمپ باردى ئانى ئۆيىنى سورۇپ.
كىرىپ باردى ئول شەيخ مەئۇاسىنە،
ئوتۇرۇپ ئىدى شەيخ ئۆزى جاسىنە.
چۇ كۆردىكى ئول شەيخ ئابى دەھەن،
سۇيى قىبلە ناگاھ تاشلاپ ئىكەن.
ئۆگۈردى يۈزىن ھەزرەتى بايەزىد،
دېدى شەيخ ئەمەس بەلكى دىۋى مەزىد.
كى يەئنى بۇ مەكرۇئ ئىش ئەيلەدى،
ئەقىلەن كىرىپ ئالدىگە يانمادى.
يەنە ئەسلى مەقسەدغە كەلدىم فەراز،
بەيان ئەيلەيىن كۇفر لەفزىنى باز.
ھەلالدۇر دېدى بىر گۇنەھنى كىشى،
سەغىرە كەبىرە نەكىم بولمىشى.
بولۇر كافىر ئول ئادەمى بىخىرەد،
«ئەقايىد» ئارا بار بۇ سۆز باسەنەد.
مۇسۇلمانگە ئەلبەتتە لازىم ئېرۇر،

كەچۇ ئەرتەدە كۇفر رەددىن ئوقۇر.
ئېرۇر ئىھتىيات ئوقۇبان يۈرماغى،
بۇ ئەرمىش پەيەمبەرنى بويۇرماغى.

گۇناھ كەبىرەلەرنى بەيانىدۇر

ئەگەر خاھلاسە كىردىگارى جەھان،
گۇناھى كەبىرەنى ئەيلەي بەيان.
كى تا بەندەلەر جۇملەسىنى بىلىپ،
يۇرۇسۇنلەر ئاندىن تەبەررا قىلىپ.
دېدى ئىبنى ئەمر فەقىھى جەھان،
كەبىرە ئېرۇر ھەقغە شىرك ئەيلەغەن.
يەنە بىسەبەب قەتل نەفس ئەيلەسە،
يەنە غەسبدۇر ياكى رەبە يېسە.
ۋەيا مۇھسۇنۇ مۇخسىنە قەزف ئېتەر،
قىلۇر سىھرە ياكىم زەھەفدىن قاچار.
زەھەف مەئنىسى ئولكى بىر مۇسلىمى،
قاچار ئىككى كافىر يولۇقسە ھەمى.
ئاتا يا ئانا ياكى ئۇستادىغە،
بولۇر ئاق باردۇر كەبىرە ھەمە.
ئۇقۇق مەئنىسى تەرك فەرمان ئېرۇر،
ئەگەر تۇتماسە ئەمرىنى ئاق ئېرۇر.
يەنە ئوغرىلىقدۇر رەبا ھەم يېمەك،
يەنە خەمر ئىچمەكۇ يالغان دېمەك.
كىشىنى مالىنى زور بىرلەن ئالۇر،
يەنە ھەرنە مەسكەر شارابىنى ئىچۇر.
يەنە ئۇزرسىز فەرز ئۇلان رۇزەسىن،
تەرازۇدە قىلسە خىيانەت دېگىن.
نەماز ئوقۇسە ئىلگەرى ۋەقتدىن،
ۋەياكىم قەزا ئەتسە ئۇزر ئولمايىن.
سەبەبسىز ۋەيا مۇسلىمنى ئۇرار،
ئالۇر رىشۋەنى ياكى غەيبەت قىلار.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئەۋلاد گۇرۇپپىسى

گۇۋاھلىكىنى ياشۇرار ئۇزرسىز،
ۋەيا مەنئ ئەتسە زەكاتىنى نىز.
ۋەيا ئەمرى مەئرۇفنى قىلماسە،
ۋەيا نەھيى مۇنكىرنى تەرك ئەيلەسە.
ئالىپ ياد قۇرئاننى نىسيان قىلۇر،
ۋەيا جانى بار نەرسە ئوتقە ياقۇر.
خاتۇن ئەرغە قىلماس قەبۇل بىسەبەب،
خۇدا رەھمەتىدىن قالۇر تەشنە لەب.
ۋەيا ئەمىن ئولسا خۇدا قەھرىدىن،
ئاھانەت ئېتەر ياكى ئىلم ئەھلىسىن.
ۋەيا ھىفز ئېتەنلەر كەلامى خۇدا،
ئاھانەت ئالارنى قىلار يار با.
ۋەيا يېسە تۇنگۇزنى گۇشتىن ئەگەر،
سۇخەن چىنلىغ يالەۋاتى ئېتەر.
ۋەيا كەئبە ئىچرە سەغىرە گۇناھ،
كەبىرە ئاڭا ھۇكم ئېتىپدۇر ئىلاھ.
ھەسەد ياكى مۇئمىنغە كىنە قىماق،
ھەرام كىمەكى ھەم ھەرامدۇر يېماق.
تۇرۇپ راست بول ئەيلەمەك ياز گەر،
ئالىپ قولغا دىۋارە سۇرەت ئەگەر.
بۇ مەجمۇئ باردۇر كەبىرە گۇناھ،
كىتابلاردىن ئالدىم بىلا ئىشتىباھ.
كىتابكىم ئاتى «ھەيرەتۇل ـ فۇقەھا»،
دېدى ئاندە ئايدى رەسۇلى خۇدا.
كىشىكىم تۇرۇپ راستدىن ئەتتى بەۋل،
كى گويا مېنى رۇزەمە قىلدى بەۋل.
كىشى يا ئازار يولىدىن ئەيلەدى،
كى گوياكى كەئبەغە بەۋل ئەيلەدى.
دېدى «شەرھى مەنزۇمە»دە مەئنىسىن،
ئازار تىشىكىدىن ۋەيا فەۋقىدىن.
زەكەرنى چۇ دىۋارغە سۇرتسە ئەگەر،
كىتابغە سۆرۈپ دېدى خەيرۇل ـ بەشەر.

كىشىكىم يېسە يا كىسەك ياكى لاي،
گۇنەھكار ئالار ئانى ھالىغە ۋاي.
ئەگەر قولغە ئەلسە يېمەككە كىسەك،
ئاڭا لەئنەت ئەتكەي تەمامى مەلەك.
زىرائەتنى باسماق گۇناھى ئەزىم،
ئانى باسماغىدىن قىلىڭ خەۋفۇ بىم.
كىتابكىم ئاتى «ھەيراتۇل ـ فۇقەھا»
ئېتىپدۇر ئانىڭ ئىچرە نەقل بەجا.
كى ئىبنى مۇبارەك بارىپ ئەردى ھەج،
يانىپ شەھرى بەغداد سارى سالدى مەج.
ئىدى ئول زەمان بۇ ھەنىفە ھەيات،
دېدى بارىڭىز تا خۇجەندۇ ھىرات.
دەڭىز جۇملە مۇئمىنغە مەندىن سەلام،
ئالارغە بەزىنھار دەڭ بۇ كەلام.
ئۈچ ئىش باركى گەر قىلسە ھەركىم بىرىن،
ئەگەرچە ئىباداتى كۆپ رىگدىن.
ھەمە ئۇمر كۈندۈز سىيام ئەيلەسە،
كېچە تا سەھەرغە قىيام ئەيلەسە.
بارى ھىچ ئولغاي بۇ ئىش ئالدىدە،
بىرى ئولكى يۈرسە زىرائەت ئۈزە.
يەنە بىرى ئولدۇركى بىر مۇسلىمى،
ئۆزى رازى بولماي ئالۇر مالىنى.
بىرى ئولكى خاتۇنى باردۇر ھەرام،
ئانى بىرلە ئۆي ئەيلەغەي ۋەسسالام.
يەنە نەردۇ شەترەنج ئويناماغى،
كەبىرە دېدى كۆپ كىتابدە داغى.
دېدى شەمس مۇھەممەد كىشى شۇغل ئېتەر،
ئاڭا دۇنيادە نەچچە مىھنەت يېتەر.
چەلەبى «زەخىرەتۇل ـ ئوقبا» ئارا،
دېدى ئايدى بول سۆز رەسۇلى خۇدا.
كىشى ئويناسە نەردۇ شەترەنجنى،
خۇدايى جەھان لەئنەت ئەيلەر ئانى.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

ئەگەر ئويناماغىنغە قىلسە نەزەر،
يىدى گويىيائى گوشتى خىنزىرۇ خەر.
ئىشىتمەك ھەرام سەۋتى چەنگۇ رەباب،
نەكىم ئالەتى لەھۇ ئىشىتمەس سەۋاب.

خاتىمە

ئوقۇك ئەرزىمنى، ئەي بەرادەرلەرىم،
شەرىئەت ئارا يارۇ ياۋەرلەرىم.
ئىتىپ بەزى يارانلارىم ئىقتىزا،
كى ئەيلەك بىزى ھاجەتىمىز رەۋا.
دەگىز يەئنى تۇركى تىل ئىلەن كىتاب،
كى بولسۇن ھەممە مەردۇزەن كامياب.
بەيان تاپسۇن ئاندە ھەمە ئىئتىقاد،
نەكىم مۇئتەقىد بولسە ئەيلەك سەۋاد.
دەگىز ھەم ئەمەلدىن فۇرۇ ئاتدىن،
شەرىئەت ئىچىندە زەرۇراتدىن.
كى تا ئىئتىقاد بىرلە ئەئمالنى،
دۇرۇست ئەيلەبان خۇش ئىتىپ ھالنى.
نىدىنكىم ئىتىپ ئىئتىقادىن بەجا،
ئەگەر ئەتمەسە تائەتىدۇر ھەبا.
چۇ كۆپ ئىقتىزا قىلدىلار، دوستلار،
بۇ ئىشگە مېنى مۇشتەغل ئەتتىلەر.
ئەگەرچەند شۇغلىم فەراۋان ئىدى،
نەچە ئىشگە كۆڭلۈم پەرىشان ئىدى.
خۇسۇس دەرسگۇلىككى تا سۇبھىدىن،
كىچە سۇلسغە بارغاي ئەردى يەقىن.
گەھى فىقھۇ تەفسىرۇ گاھى كەلام،
گەھى ھەم ھەدىسى رەسۇلى ئەنام.
گەھى مەنتىقۇ نەھۋ گاھى ئۇسۇل،
گەھى سەرفۇ ئەئلالۇ فىئلۇ فەئۇل.

يەنە كوي ئارا كۆپ ئىدى مىھمان،
گەھى شەيخۇ گەھ ئالەمى نۇكتەدان.
گەھى قىشلاقىيۇ گەھى شەھرىدىن،
گەھى تۇركۇ گەھ تاجىك ئەردى يەقىن.
گەھى تالىبى ئىلم، ئامى گاھى،
كىلەر ئەردىلەر ھەر زەمان مەن سارى.
بۇلار ھەر بىرىغە مۇناسىب كەلام،
مۇناسىب مەقامۇ مۇناسىب تەئام.
بۇ ئەشغاللار بىرلە ئەردىم مۇدام،
كى يوق ئەردى بىردەم فەراغى تامام.
ۋەلې فىكر قىلدىمكى كۆپ ئادەمى،
زەرۇراتدىن بىخەبەردۇر ھەمى.
كىشى بىلمەسە ئىئتىقاداتنى،
شەرىئەت ئىچىندە زەرۇراتنى.
ئەمەل قىلماق فىقھى بىلماق زەرۇر،
نەكىم دېسە جان بىرلە قىلماق زەرۇر.
ۋەلې ئەكسەرى لەفزى فارسۇ ئەرەب،
ئالاردىن بولۇپ تۇركلەر تەشنە لەب.
مەن ئول جۇملەئى ئىئتىقاداتنى،
مۇسۇلمانچىلىقدە زەرۇراتنى.
بىتەي تۇركى تىل بىرلە تا خاسۇ ئام،
بىلىپ ئەسلۇ فەرئىن بولۇپ شاد كام.
كىشىكىم مۇسۇلمان كامىل ئېرۇر،
كۆڭۇل شەرئى ئىسلامە مايىل ئېرۇر.
دېسەكىم ئېتەي ئىئتىقادىم دۇرۇست،
مۇسۇلمانلىغىم ئەيلەيىن خۇبۇ چۇست.
شەرىئەت ئارا ھەرنەكىم بار زەرۇر،
بىلەيىن دېسە بارچەسىن بىقۇسۇر.
كى تا كۆرمەيىن تاڭلا شەرمەندەلىق،
تامۇغ ئىچرە يۇزمىك ئەزابى قاتىق.
ئېرۇر لازىم ئاڭاكى ئۇشبۇ كىتاب،

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

كى باردۇر بەيانى سەۋابۇ ئەزاب.
ئۆزىدىن بىرەر سائەتى بىرەدەمى،
يىراق قىلماسۇن گەر ئېرۇر مۇسلىمى.
ئوقۇپ يا ئوقۇتۇپ بىلىپ مەئنىسىن،
نەكىم باردۇر ئاڭا ئەمەل ئەيلەسىن.
نېدىنكىم نە سۆز بول كىتاب ئىچرەدۇر،
ھەمەسى مۇسۇلمانچىلىقدە زەرۇر.
نەچە كۇن تەرەددۇد قىلىپ كۆپ كىتاب،
ھەمەسى ئىدى مۇئتەبەر خۇب كىتاب.
كىتۇردۇم ئالاردىن بۇ سۆزلەركى بار،
ھەمەسى سەھىھ بارچە دىنغە مەدار.
چۇ مۇندىن چىقار شەرئىنى ئەسلۇ فەرئ،
ئانىڭ چۇن ئاتى بولدى «مىرئاتى شەرئ».
ئۇمىدىم بۇدۇر ھەر كىشى بۇ سۆزۇم
ئوقۇغاندە خاتىرغە ئالسە ئۆزۇم.
دۇئا ئېتىپ، يارەبكى، بۇ بەندەنى،
كى جەمئ ئەيلەدى ئەسلۇ ھەم فەرھىنى.
بۇ دۇنيادا تەۋفىقۇ تائەتنى بەر،
مەزاقىغە زەۋقۇ ئىبادەتنى بەر.
كېتەر ۋەقتى ئىماننى ھەمراھ قىل،
ئەزابى قوبۇردىن ئانى ساقلاغىل.
سوئالى نەكىر مۇنكىر ئاسان قىلىپ،
ياتار جايىنى باغۇ بوستان قىلىپ.
قىيامەت كۇنىكىم بىيىك تاغلار،
ھەۋاغە ئوچار مىسلى يافراغلار.
ئاڭا ئەيلە ئول قاتىغ ئىشلار يەسىر،
بەھەققى رەبۇبىيىەتىڭ يا نەسىر.
بۇ ياڭلىغ دۇئا ئەتسە شايەد خۇدا،
قەبۇل ئەيلەبان رەھمەت ئەتسە ماڭا.

ۋەگەر نە ئەمەل زەررەئى مەندە يوق،
مېنىڭدەك جەھان ئىچرە شەرمەندە يوق.
بىرەر كېچە تائەت بەجا ئەتمەدىم،
بىرەر سۇبھى زىكر خۇدا ئەتمەدىم.
ئۆتۇپ ھەيف ئۇمرى ئەزىز رايگان،
بىرەر كۇننى تائەتغە سەرف ئەتمەگەن.
ئېتىپ يازۇ قىش ئۇمرىنى سەرف لەھۇ،
بىرەر ياخشى سۆز يوق بەجۇز ھەشۇۇ لەغۇ.
بۇ ھالەت بىلەن ئۇمرۇم ئولسە ئاخىر،
قەبۇل ئەيلەمەيدۇر مېنى ھېچ يەر.
كەل ئەمدى غىياسىددىنى پۇرگۇناھ،
ئۆزۇڭ ئەتمە نەۋمىد فەزلى ئىلاھ.
گۇناھىڭ ئەگەرچەند ھەددىن فۇزۇن،
قۇمۇ تاشىدىن ھەم ئەدەددىن فۇزۇن.
ۋە لېكىن خۇدا رەھمەتى جەنبىدا،
ئېرۇر قەترەئى گويىيا بەھر ئارا.
ئۇمىد مەغفىرەت قىلكى غەففاردۇر،
گۇناھىڭ ئەگەر ياپسە سەتتاردۇر.
ئەگەر قۇلزۇمى رەھمەتى ئۇرسە مەۋج،
بولۇر غەرق رەھمەت ھەمە تەختۇ تاج.
ئىلاھا، ئەگەرچەند مەن پۇرگۇناھ،
ئەزىز ئۇمرى ئەتكەن گۇنەھدە تەباھ.
رەئوبسەن مېنى ھالىمە رەئفەت ئەت،
غەففۇرسەن ئېتىپ مەغفەرەت رەھمەت ئەت.
يەنە ھەر كىشى بۇ كىتاب ئوقۇسا،
مەسايىللارنغە ئەمەل ئەيلەسە.
يەنە ھەر كىشكىم مېنىڭ چۇن دۇئا
ئېتىپدۇر بارىن رەھمەت ئەت، ئەي خۇدا.
تەممەت بىل خەير دەرسىنە 1356

(نەشرگە تەييارلىغۇچى خوتەن پېداگۇگىكا ئالىي تېخنىكومىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى)